

Szerepem a magyar energetikában –

Dr. Kapolyi László

Az energetikai szakkollégium március 6-i rendezvényén Dr. Kapolyi László tartott érdekfeszítő előadást a magyar energetika rendszerváltás előtti nehézségeiről és napjaink fő kérdéseiről, melyek meghatározzák a jövőnket.

Mivel Kapolyi úr a magyar energetika egyik legjelentősebb alakja már mintegy 30 éve, ezért módjában állt, hogy saját életútján keresztül mutassa be az energetika történéseinek főbb momentumait.

Az előadó 1976-ban kezdte meg munkáját a Nehézipari Minisztériumban. Az első igazán nagy kihívás, amivel szembe kellett néznie az a világpolitika decentralizációja, hiszen akkor már „nem csak két részre volt szakítva a világ”, a nyersanyagszükségletek növekedése miatt, a két nagyhatalom mellé (USA, Szovjetunió) újabb országok sorakoztak fel.

Kiemelte, hogy kidolgoztak egy rendszert, aminek az volt az előnye, hogy minden változást egységesen tudtak kezelni. Ennek a része volt az Ökológiai hátizsák modell, amiből például leolvasható, hogy az alumínium ugyan drágább a vasnál, de hosszú élettartama miatt háromszor kifizetődőbb.

Ugyancsak ez a rendszer egyszerűsítette le az energiahordozó-szükséglet problémáját egy egyszerű arányra, mégpedig az ezen anyagok saját bányákban történő kitermelése illetve egy külföldön is értékes cseretermék előállítása közötti arányra. Tehát az volt a fő kérdés, hogy mennyire éri meg a saját készleteinket felélni, illetőleg létrehozni valamit, ami elcserélhető egy nagy valószínűség szerint keleti blokkban található ország energiahordozójára.

Kapolyi úr azt is megjegyezte, hogy a rendszerváltás utáni kormányzásnak az volt szerinte a legnagyobb hibája, hogy szinte teljesen feladta a keleti piacot, és a nyugat felé próbált koncentrálni, nem túl nagy sikerrel. Emellett a

bankkonszolidáció helyett véleménye szerint az ipari vállalatokba kellett volna fektetni, hogy azok versenyképes termékek előállítása révén ismét fizetőképesé váljanak.

Amikor a minisztériumba került, az azt megelőző évek statisztikai alapján arra következtettek, hogy az ország energiaszükségletei körülbelül 10 év alatt duplázódnak (abban az évben 68 milliárd kWh volt a szükséglet). Két évvel később, 1978-ban volt a második olajárrobbanás. Ez a szénkitermelés növelését tette szükségessé, aminek megvalósulása az ún. Eocén-program volt és ekkoriban merültek fel a paksi atomerőmű építésének tervei is. Az Eocén-programmal kapcsolatban szó esett annak környezetvédelmi szempontjairól, főként a karsztvíz szintjének befolyásolásáról. A bányáknál kiszivattyúzott vizet más, távolabbi kutakba visszasajtolva azt találták, hogy végeredményben a karsztvízszint nem csökkent. Ennek oka, hogy a Dunántúl karsztvíz-hálózata egybefüggő rendszert képez.

Paks mellett még több alternatívát, például vízerőművek építését is tervbe vették, ezeket azonban akkor nem valósították meg. Aztán később, a 80-as évek végén mégiscsak belefogtak a Bős-Nagymarosi vízerőmű projektbe az akkori Csehszlovákiával közösen. Kapolyi úr utalt rá, hogy a Szlovákok elterelték és szabályozták az országunkba befolyó vízmennyiséget, mi pedig tőlük vásároljuk azt az energiát, aminek egy része az erőműrendszer megépítése esetén a magyar felet illetné. Emiatt évekig folyt és jelenleg is tart a pereskedés a két ország között.

Megépült a paksi atomerőmű, 440 MW-os blokkonkénti teljesítménnyel. Emellé még 400 MW importra volt szükségünk. Paks beváltotta a hozzá fűzött reményeket, hiszen egy blokkja 480000 liter kőolajat váltott ki. Az így felszabadult kőolajmennyiséget a vegyiparba tudták átcsoportosítani. A további tervek között szerepelt 1997-re egy 1000MW-os blokk üzembe helyezése. Habár Paks jó döntés volt, az energetika így is hatalmas összegeket emésztett fel. Kapolyi úr ugyanakkor kiemelte, hogy az energetikára fordított összegeknél jóval nagyobb bevétele származott az államnak a befolyt adókból, így az energetika a költségvetés számára nettó befizetőnek adódott.

Ahogy a 70-es években a decentralizáció volt a fő "probléma", úgy napjainkban a multikulturális világgazdasághoz való alkalmazkodás jelent nehézséget. Kapolyi úr mutatott egy térképet, melyen a világ kőolajkészletének eloszlását láthattuk vallások szerint. Ennek tanúsága szerint a világ kőolajkészletének 75%-a iszlám országokban található. Erre utal a multikulturális kifejezés, ennek köszönhető, hogy az USA nem tudja a demokráciát ráerőltetni Irakra és ezzel biztosítani az ottani stabil olajkitermelést.

Megemlítette, hogy napjainkban a világ nyersanyagkészletét legjobban Kína fejlődése szívja el. Kiemelte az 1999-es energia chartát, ami szerint az Európai Unió 70% energiahordozó importra szorul, és kifejtette véleményét az elmúlt hetekben emiatt felvetődött, az országon keresztül haladó földgázvezeték-

rendszerekkel kapcsolatban. Szerinte nekünk az a legjobb, ha minél több vezeték halad keresztül az országon, hiszen a többirányú behozatal javítja az ellátásbiztonságot.

Az előadás zárásaként szó esett az energetika jövőjének legnagyobb kérdéséről, mégpedig a gazdasági növekedés és a környezetvédelem közötti egyensúly megtalálásáról. Az előadó kiemelte, hogy a nagyhatalmak még mindig nem tudtak megegyezni, a 21. század egyik legnagyobb problémájának kikiáltott globális felmelegedés mérséklésével kapcsolatban.

Jelenlegi projektjének rövid bemutatásával búcsúzott. Az épülő városnaményi energia komplexumban egy gázturbinás erőmű hulladékhőjével bioetanolt fog előállítani, valamint a bioetanol-gyártás melléktermékeinek elégetése által is hasznos energiához fog jutni.

Cselkó Richárd

Energetikai Szakkollégium